 <p>Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije</p> <p>Ob Železnici 30 a, 1000 Ljubljana Tel: 01 544 54 80 e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si</p>	<p>NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE</p> <p>VODENJE DRUGE PORODNE DOBE PRI NORMALNEM PORODU</p>	Št. dokumenta/koda:	UČE NP 19.14
		Stran od strani:	1/6
		Velja od:	3.6.2026
		Uporaba najmanj do:	2.6.2031
		Izdaja:	Verzija 1

1. Namen in cilji aktivnosti

Vodenje 2. porodne dobe v skladu z dokazi podprto babiško prakso

Ključne besede: Druga porodna doba, varovanje presredka, epiziotomija, ocena po Apgarjevi

2. Aktivnost ZBN lahko izvede (skladno s kompetencami)

IZBN		Omejitve, pripombe
Bolničar negovalec	NE	
Tehnik zdravstvene nege	NE	
Tehnik zdravstvene nege, 38. člen ZZDej-K	NE	
Diplomirana medicinska sestra	NE	
Diplomirana babica	DA	
Študent zdravstvene nege	NE	
Študent babištva	DA	Pod nadzorom mentorja

Predviden čas za izvedbo aktivnosti	Do 2 uri
--	----------

Potrebno število oseb za izvedbo aktivnosti	Dve (2)
Skrbnik NP	 Sekcija babic

3. Kratice uporabljene v protokolu

Dipl. m. s./ dipl. zn.	Diplomirana medicinska sestra/ diplomirani zdravstvenik		
TZN	Tehnik zdravstvene nege		
BN	Bolničar negovalec		
IZBN	Izvajalec zdravstvene / babiške nege		
ZBN	Zdravstvena/babiška nega		
NP	Nacionalni protokol		

4. Potrebni pripomočki

<ul style="list-style-type: none"> osebna varovalna osebna oprema po standardu ustanove, razkužilo po standardu ustanove, razkužilni robčki, pripomočki za merjenje vitalnih funkcij, pripomočki za izvedbo vaginalnega pregleda, pripomočki za izvedbo anogenitalne nege (po potrebi), Dopplerjev ultrazvok, Pinardova slušalka ali kardiotokograf, 	<ul style="list-style-type: none"> gel za uporabo Dopplerjevega ultrazvoka ali kardiotokografa (po potrebi), sterilne rokavice, sterilna kompresna (po potrebi), sterilen komplet za porod, ki vsebuje vsaj: <ul style="list-style-type: none"> škarje popkarice, epiziotomijske škarje, (vsaj en) pean, tampone, zložence ali staničevino
---	---

 <p>Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije</p> <p>Ob Železnici 30 a, 1000 Ljubljana Tel: 01 544 54 80 e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si</p>	<p>NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE</p> <p>VODENJE DRUGE PORODNE DOBE PRI NORMALNEM PORODU</p>	Št. dokumenta/koda:	UČE NP 19.14
		Stran od strani:	2/6
		Velja od:	3.6.2026
		Uporaba najmanj do:	2.6.2031
		Izdaja:	Verzija 1

5. Potek/izvedba aktivnosti zdravstvene nege

		Opombe
1	Vodilna babica si pred stikom s porodnico razkuži roke.	
2	Vodilna babica spremlja stanje porodnice in ploda.	Priporoča se intermitentna avskultacija z Dopplerjevim ultrazvokom ali Pinardovo slušalko takoj za popadkom vsaj 1 minuto vsakih 5 minut. Babica meri srčni utrip porodnice vsakih 15 minut, da ne bi zamenjala plodovega srčnega utripa z maminim. V primeru indikacij ali kadrovske preobremenjenosti se plodov srčni utrip spremlja s kardiokografom, pri čemer se priporoča prenosni kardiokograf (telemetrija). Babica mora tako v primeru intermitentne avskultacije kot v primeru kontinuirane kardiokografije prepoznati odstopanja od normale in primerno ukrepati. Napredovanje poroda ocenjuje na podlagi spuščanja in rotiranja vodilnega plodovega dela s pomočjo Leopoldovih prijemov in vaginalne preiskave vsako uro ali na željo porodnice pogosteje. Meritve in posege izvaja v skladu s standardi ustanove.
3	Vodilna babica zagotovi intimno okolje, pripravi porodnico in odpre komplet za porod.	Porodnici razloži namen in cilje postopkov. Če je izražena potreba po izvedbi anogenitalne nege, jo babica naredi po standardu ustanove. Porodnica se namesti v položaj, v katerem si želi roditi. Babica se za varovanje presredka pri prvorođnici pripravi, ko je vodilni plodov del viden v spolovilu, tudi kadar ni popadka, pri mnogorođnici pa ko se vodilni plodov del prvič pokaže v spolovilu.
4	Vodilna babica obleče osebno varovalno opremo.	Vodilna babica si razkuži roke, obleče zaščitni plašč, si nadene masko, kapo in zaščitna očala, si ponovno razkuži roke ter si nadene sterilne rokavice.
5	Vodilna babica pripravi polje za porajanje.	Ker babica ne more vnaprej predvideti, ali bo potrebno izvesti invaziven kirurški (aseptični) poseg, kot je epiziotomija, se priporoča aseptična tehnika dela.
6	Asistent si obleče osebno varovalno opremo.	Asistenca si razkuži roke, obleče zaščitni plašč/predpasnik, si nadene masko, kapo in zaščitna očala, si ponovno razkuži roke ter si nadene zaščitne rokavice.
7	Asistent spremlja plodove srčne utripe s pomočjo kardiokografa, Dopplerjevega ultrazvoka ali Pinardove slušalke.	Priporoča se intermitentna avskultacija z Dopplerjevim ultrazvokom ali Pinardovo slušalko takoj za popadkom, vsaj 1 minuto, vsaj vsakih 5 minut.

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije –
Zveza strokovnih društev medicinskih sester,
babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Ob Železnici 30 a, 1000 Ljubljana
Tel: 01 544 54 80
e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si

NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE
NEGE

VODENJE DRUGE PORODNE DOBE PRI NORMALNEM PORODU

Št. dokumenta/koda:	UČE NP 19.14
Stran od strani:	3/6
Velja od:	3.6.2026
Uporaba najmanj do:	2.6.2031
Izdaja:	Verzija 1

		V primeru kontinuirane kardiokografije asistenca 2-3 popadke pred iztisom novorojenčka odstrani, razkuži in pospravi kardiokografski piloti, kardiokografski zapis pa priloži dokumentaciji porodnice.
8.	Vodilna babica spodbuja porodnico pri spontanem ali aktivnem pritiskanju.	Pri spontanem pritiskanju porodnica pritiska takrat, ko sama čuti potrebo po tem. Pri tem je babica ne omejuje glede zadrževanja sape, časa in trajanja pritiskanja. Pri aktivni tehniki pritiskanja babica spodbuja žensko, da pritiska v času popadka. Takrat porodnica zajame sapo in pritisne trikrat v enem popadku. Med posameznimi pritiski zamenja sapo. Ker ni zadostnih dokazov ne o prednostih spontanega ne o prednostih aktivnega načina pritiskanja, babica porodnico spodbuja k tisti tehniki, ki je za porodnico lažja in bolj učinkovita.
9.	V primeru medicinske indikacije vodilna babica izvede mediolateralno epiziotomijo.	Raba epiziotomije je restriktivna. Če je možno, se pred prerezom presredka aplicira lokalni anestetik. Če ima porodnica epiduralno analgezijo, se doda bolusni odmerek. Babica v nožnico vstavi dva prsta in ob popadku s sterilnimi epiziotomijskimi škarjami naredi enkrat, 3-4 cm dolg rez pod kotom 45°-60° od sredine ustnične vezi proti sednični grči.
10.	Vodilna babica varuje presredek in porodi novorojenčka.	Babica v času poroda presodi, katera tehnika je najbolj primerna za porodnico, s katero sodeluje. V primeru »hands on« tehnike lahko uporabi finsko ali dunajsko metodo varovanja presredka. Babica si v dominantno roko namesti zloženec ali staničevino, s katero prekrije zadnjik in tako prepreči, da bi se z roko neposredno dotikala anusa. Z dlanjo prime čez zloženec in drži presredek tako, da ima palec na eni strani spolovila, ostale prste pa na drugi. Tako pri finskem kot pri dunajskem načinu varovanja presredka nevodilna roka zadržuje vodilni plodov del, da se le-ta ne porodi prehitro in ne povzroči poškodb presredka. Pri finskem načinu ima babica palec in kazalec vodilne roke iztegnjena, ostale prste pa pokrčene. Z njimi, predvsem s srednjim prstom, vrši pritisk na presredek ter pomaga otrokovi glavici pri iztegovanju. Pri dunajskem načinu varovanja presredka ima babica iztegnjene vse prste, pritisk na kožo presredka pa vrši celotna dlan. Vodilna babica najprej porodi otrokovo zatilje, nato pa z iztegovanjem glavice še teme, čelo in obraz. Velikega pomena je, da babica ves čas sodeluje s porodnico, da lahko le-ta s kombinacijo pritiskanja in

 <p>Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije</p> <p>Ob Železnici 30 a, 1000 Ljubljana Tel: 01 544 54 80 e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si</p>	<p>NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE</p> <p>VODENJE DRUGE PORODNE DOBE PRI NORMALNEM PORODU</p>	Št. dokumenta/koda:	UČE NP 19.14
		Stran od strani:	4/6
		Velja od:	3.6.2026
		Uporaba najmanj do:	2.6.2031
		Izdaja:	Verzija 1

		predihavanja popadkov kontrolirano rodi glavo. Babica vzame sterilni tampon, zloženec ali staničevino in obriše otrokova usta, nos in oči. V fazi restitucije babica počaka, da se nakaže smer, v katero se bodo v zadnji fazi porodnega mehanizma notranje sukale otrokove ramice. Pri porodu ramen babica otroka s celo dlanjo nevodilne roke blago usmeri navzdol, da olajša porod anteriorne ramice, nato pa navzgor proti mami, da se porodita še posteriorna ramica in preostanek otrokovega telesa. V primeru, da se najprej poraja posteriorna ramica, babica otroka najprej usmeri navzgor in šele nato navzdol.
11.	Sledi vodenje tretje porodne dobe.	Priporoča se aktivno vodenje tretje porodne dobe, saj znatno zmanjša možnost za poporodne krvavitve in potrebo po nadomeščanju izgube s krvnimi pripravki. Glej: Nacionalni protokol aktivnosti zdravstvene in babiške nege: Aktivno vodenje tretje porodne dobe pri normalnem porodu.

6. Opombe, omejitve protokola:

Glede pripomočkov in postopkov se nacionalni protokol za vodenje druge porodne dobe tesno povezuje z nacionalnim protokolom za aktivno vodenje tretje porodne dobe, zato so nekateri pripomočki kompleta za porod uporabljeni šele v tretji porodni dobi.

Priloga 1: Vodenje druge porodne dobe pri normalnem porodu.

7. Temeljna literatura:

Downe, S. & Marshall, J.E. (2020). Physiology and care during the transition and second stage phases of labour. In J. E. Marshall & M. Raynor (Eds.), *Myles textbook for midwives*. (17th ed., pp. 500–534). Elsevier.

Eggebo, T.M., Rygh, A.B., von Brandis, P., Skjeldestad, F.E. (2024). Prevention of obstetric anal sphincter injuries with perineal support and lateral episiotomy: A historical cohort study. *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, 103(3), 488-497. <https://doi.org/10.1111/aogs.14742>

International Confederation of Midwives. (2023a). *Position statement: Use of intermittent auscultation for assessment of foetal wellbeing during labour*. <https://internationalmidwives.org/resources/use-of-intermittent-auscultation-for-assessment-of-foetal-wellbeing-during-labour/>

International Confederation of Midwives. (2023b). *Position statement: Appropriate use of intervention in childbirth*. <https://internationalmidwives.org/resources/appropriate-use-of-intervention-in-childbirth/>

 <p>Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije</p> <p>Ob Železnici 30 a, 1000 Ljubljana Tel: 01 544 54 80 e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si</p>	<p>NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE</p> <p>VODENJE DRUGE PORODNE DOBE PRI NORMALNEM PORODU</p>	Št. dokumenta/koda:	UČE NP 19.14
		Stran od strani:	5/6
		Velja od:	3.6.2026
		Uporaba najmanj do:	2.6.2031
		Izdaja:	Verzija 1

Kleprlikova, H., Kalis, V., Lučovnik, M., Rusavy, Z., Blaganje, M., Thakar, R., Ismail, K.M. (2019). Manual perineal protection: The know-how and the know-why. *Acta Obstetricia et Gynecologica Scandinavica*, 99(4), 445–450. <https://doi.org/10.1111/aogs.13781>

National Institute for Health and Care Excellence. (2023). *Intrapartum care* (NICE Guideline NG235). <https://www.nice.org.uk/guidance/ng235>

The American College of Obstetricians and Gynecologists. (2021). *Approaches to limit intervention during labor and birth*. <https://www.acog.org/clinical/clinical-guidance/committee-opinion/articles/2019/02/approaches-to-limit-intervention-during-labor-and-birth>

Wright A., Nassar A. H., Visser G., Ramasauskaite D., Theron G. (2021). FIGO good clinical practice paper: management of the second stage of labor. *Obstetrics & Gynecology International Journal*, 152(2), 172–81. <https://doi.org/10.1002/ijgo.13552>

 <p>Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije</p> <p>Ob Železnici 30 a, 1000 Ljubljana Tel: 01 544 54 80 e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si</p>	<p>NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE</p> <p>VODENJE DRUGE PORODNE DOBE PRI NORMALNEM PORODU</p>	Št. dokumenta/koda:	UČE NP 19.14
		Stran od strani:	6/6
		Velja od:	3.6.2026
		Uporaba najmanj do:	2.6.2031
		Izdaja:	Verzija 1

8. Podrobnejša in dodatna navodila - povezava z drugimi dokumenti (priloge k NP)

Številka priloge	Naziv dokumenta
UČE NP 19.14.01	Vodenje druge porodne dobe pri normalnem porodu – priloga 1

9. Pregled zadnjih sprememb v dokumentu

Zap. št.	Sprememba v točki:	OPIS SPREMEMBE

10. Potrditev dokumenta

	organ	Številka sklepa	datum	Odgovorna oseba
I. SKLEP O USTREZNOSTI NP	Delovna skupina za nacionalne protokole Zbornice- Zveze	52/2026	5.5.2026	Klavdija Ursini
II. SKLEP O USTREZNOSTI NP	Upravni odbor Zbornice - Zveza	128/13/2026	19.5.2026	Anita Prelec

	FUNKCIJA/ ORGAN	IME IN PRIIMEK
PRIPRAVIL:	Strokovnjaki Strokovne sekcije	Kaja Virant, Ana Polona Mivšek, Tatjana Drolc
PREGLEDALI:	Strokovne službe Zbornice – Zveze / PVK	Monika Ažman, Draga Štromajer
ODOBRIL:	Predsednica Zbornice – Zveze	Anita Prelec
SKRBNIK DOKUMENTA:	Predsednik/ca Strokovna sekcija babic	Saša Matko